

VI. Samarbejde med eksterne institutioner

1: Det kongelige Bibliotek

I 1984 har Det kongelige Bibliotek gennemført undervisning i litteratursøgning inden for følgende fag: engelsk, europæisk folkelivsforskning, forhistorisk arkæologi, fransk, filosofi, germansk filologi, historie, italiensk, klassisk arkæologi, kultursociologi, nærorientalsk arkæologi, orientalsk filologi, statsvidenskab, psykologi, religionssociologi, samfundsfag, sociologi, spansk, teologi, kunsthistorie, samt undervisning af studerende fra Center for kvindeforskning.

I 1984 blev der i Institutjenseten katalogiseret 20.161 bibliografiske enheder for institutter ved Københavns Universitet.

2: Universitetsbibliotekets 1. afdeling

Året 1984 har ikke budt på store udsving eller begivenheder. Den samlede benyttelse kryber stadig lidt opad; udlånet er så godt som uændret, men læsesalsbenyttelsen er stigende, især benyttelsen af avislæsesalen, der er steget 16 %.

Med den stigende benyttelse af mikrofilm stilles der tilsvarende krav til læse- og kopieringsapparat; den gamle reader-printer var helt nedslidt, og ved årets slutning anskaffedes en ny Fuji FMRP 30 AU; dyrt, men uundgåeligt. Hvad benyttelsen angår, bør det dog også bemærkes, at der er en følelig stigning i indlånet, især på Filial Amager; dette skyldes bl.a. at de udvidede søgemuligheder via EDB effektiviserer lokalisering og identifikation af søgte publikationer.

Et andet område, hvor der er gjort visse fremskridt i EDB-benyttelsen, er de lokale kataloger på Filial Amager, hvor der er gennemført et forsøg til klaring af, i hvilket omfang on-line fritekstsøgning kan gøre udnyttelsen af katalogerne mere effektiv. Det umiddelbare indtryk er positivt, men en samlet vurdering af forsøget vil først fremkomme i 1985.

Hvad anskaffelserne angår, har tidsskriftbestanden kunnet opretholdes; en lidt vigende tendens for mo-

nograflitteraturens vedkommende har ikke foreløbig givet anledning til overvejelser af begrænsninger på tidsskriftområdet. På området spansk filologi har biblioteket fået et væsentligt tilskud ved erhvervelsen af en del af afdøde professor Sven Skydsgaards bogsamling samt af en god samling tilhørende en afdød student. Biblioteket er derved beriget med både klassiske og studieaktuelle værker.

Oprettelsen af tværfaglige studier følges med interesse af biblioteket, som ved gave har modtaget et større antal bøger på albansk samt ved køb styrket sin mediævistiske bogbestand.

Af enkeltanskaffelser kan nævnes et eksemplar af Peder Palladius' alterbog, Kbh., Andreas Gutterwitz 1580 (LN 1251), som hidtil kun var kendt i tre eksemplarer, hvoraf kun ét findes i Danmark. Exemplaret har tilhørt Silte kirke på Gotland og er erhvervet fra en svensk privatmand.

Bibliotekets indre funktioner har været noget lidende ved vakancer på vigtige poster. Det bør især nævnes, at førstebibliotekar Torben Palsbo med udgangen af juni 1984 afgik på grund af alder. Torben Palsbo havde været ansat ved biblioteket siden 1948 og blev snart en så centralt placeret medarbejder, at hans udnævnelse til førstebibliotekar (souschef) i 1968 nærmest måtte anses for en formalitet. Til hans efterfølger udnævntes pr. 1. november forskningsbibliotekar Jørgen Thorning Sørensen, der har været ansat ved biblioteket siden 1977.

På Filial Amager har man takket være udefra kommende initiativer kunnet gennemføre fem udstillingsarrangementer: Franz Kafka (fra Østrig), Tysk modstand 1933-1945 (fra Forbundsrepublikken Tyskland), en plancheudstilling om Rumænien og en præsentation af bøger fra Universitetsforlaget i Jerusalem, The Magnes Press. Endelig, i forbindelse med et »Österreich-Symposium« på universitetet, en udstilling af nyere litteratur om Østrigs historie og samfundsforhold; de udstillede bøger blev derefter skænket biblioteket af Republikken Østrig.

I forsommeren vistest i Fiolstræde en udstilling af sjældenheder fra Lauge Kochs Groenlandicasamling; senere arrangerede bibliotekets udstillingsudvalg en udstilling af sjældne og smukke bøger fra bibliotekets egne samlinger.

3: Universitetsbibliotekets 2. afdeling

I løbet af 1985 gennemføres ændringer i forskningsbibliotekernes struktur som medfører, at UB2 bliver en selvstændig institution under Ministeriet for kulturelle Anliggender, og fra 1986 får biblioteket egen hovedkonto på finansloven.

Den kongelige Bibliotek viderefører på servicebasis de funktioner overfor UB2, som det tidligere har varetaget, herunder kørselstjenesten for bl.a. Københavns Universitets institutter.

Projekteringen af udvidelsen af biblioteket er i gang, og byggeriet ventes iværksat i de kommende år og afsluttet i 1987.

De nødvendige nye lokale magasiner vil blive publikumstilgængelige, og hermed vil et mangeårigt krav fra brugerne om adgang til reolerne med de 10-15 seneste årgange af tidsskrifter og bøger blive opfyldt.

Bedre service, indenfor de givne bygningsmæssige rammer tilstræbes, og er i de senere år gennemført, trods relativt færre ressourcer. En egentlig modernisering af virksomheden er dog betinget af den bygningsmæssige udvidelse, og edb-teknikkens anvendelse bl.a. til udlånsregistrering, litteratursøgning og on-line-rekvisition.

Publikumsafdelingen

I 1984 var antallet af indgåede bestillinger ca. 361.000, der er sket en stigning i benyttelsen på ca. 2½ % i forhold til 1983 og knap 23 % i forhold til 1979 – det første år med en organiseret indstempning og nummerering af alle bestillinger.

Der er modtaget og behandlet 197 emnebestillinger.

Fra den 1. oktober er der sket en formalisering af betjeningen af fremmødende lånere, idet der er oprettet en reception med en vagthavende bibliotekar. Denne tager kontakt med lånere, der selv møder op for at bestille publikationer og igen agter at afhente det bestilte, og vejleder dem, f.eks. om udfyldning af blanketter og på hvilke andre biblioteker det ønskede skal søges. Der tilbydes ekspedition af indtil en halv snes bestillinger til afhentning næste arbejdsdag efter kl. 12, for så vidt det ønskede ikke er permanent tilgængeligt i præsensbiblioteket på læsesalen. Et begrænset antal bestillinger kan også ekspederes mens låneren venter. Iøvrigt er ekspeditionstiden uden særlige aftaler stadig 2-8 dage.

Samarbejde med Københavns Universitets institutter

Biblioteket har nu fået større bevilling til bogkøb, og hermed bedre mulighed for at imødekomme lånerønsker. Bøger foreslået af lånerne, vil blive søgt anskaf-

fet – for så vidt deres emne falder inden for bibliotekets fagområde, og anskaffelsen iøvrigt er forenelig med bibliotekets accessionspolitik.

Bibliotekets fagreferenter står til rådighed for institutterne i alle biblioteksspørgsmål af faglig art, og der afholdes møder efter behov.

Det tilstræbes ved aftaler ved institutbibliotekerne, at koordinere anskaffelserne m.v., med henblik på den bedst mulige opfyldelse af Universitetets samlede behov for biblioteksbetjening, og under hensyn til UB2's øvrige brugerkreds.

Instituttjenesten

Der er på institutterne i 1984 katalogiseret 3.326 bind, heraf er 416 bind, som ikke er indkøbt til UB2, registreret i bibliotekets katalog.

Der er i 1984 foretaget 118 institutbesøg.

Dokumentationsafdelingen

Antallet af retrospektive edb-litteratursøgninger i afdelingen har i 1984 været stigende. Der er ialt indgået 879 spørgsmål resulterende i 1422 databasesøgninger (mod 1334 databasesøgninger i 1983). Databasesøgningerne fordeler sig i 67 forskellige baser, med en kraftig overvægt inden for det medicinske område (MEDLARS-MEDLINE).

Antallet af abonnemeter på løbende litteraturovervågning (Selective Dissemination of Information = SDI) inden for MEDLARS systemet var pr. 31. december 1984 124 (mod 109). Afdelingen havde pr. 31. december 1984 64 EPOS/VIRA abonnemeter (mod 75). EPOS/VIRA systemet er et edb-baseret litteraturovervågningssystem, som er tilgængelig gennem Informations- og dokumentationscentralen ved Kungliga Tekniska Högskolans Bibliotek i Stockholm. EPOS/VIRA systemet tilbyder litteraturovervågning i databaser som bl.a. dækker følgende fagområder: Biologi, kemi, fysik, landbrugsvidenskab og energi. Det faldende antal af EPOS/VIRA abonnemeter skyldes, at de ret store prisstigninger på dette system fortsætter. Trods prisstigningerne er et EPOS/VIRA abonnement stadig en billig form for SDI søgning.

Af databaseværter er Medicinska Informationscentralen ved Karolinska Bibliotek och Informationscentral (MIC-KIBIC) i Stockholm samt DIALOG i USA de mest benyttede. Da der efter Holger Friis' død i februar 1984 blev en vakant stilling i afdelingen, valgte man at prioritere således, at vore kunder ikke oplevede nogen servicenedgang. At det lykkedes, viser det stigende antal søgninger.

Det har til gengæld været nødvendigt at nedprioritere undervisnings- og udviklingsopgaver.

Der er i 1984 taget beslutning om, at den skandina-

viske uddannelse af MEDLARS/MEDLINE dokumentalister, som hidtil er foregået ved MIC-KIBIC, skal decentraliseres. Dokumentationsafdelingen på UB2 skal herefter være uddannelsescenter.

Publikationer:

Universitetsbibliotekets 2. afdeling:

Bognyt 1984: 1-12

Tidsskriftnyt årg. 11 nr. 1-2, 1984

UB2 som mediatek. Rapport fra AV-udvalget. Supplement udarbejdet af Kirsten Snoer. Universitetsbiblioteket 2. afdeling 1984. 48 s.

Medarbejderpublikationer:

Danish Classics in Science and Medicine ed. by Poul A. Christiansen. Vol. 1: Martin Vahl: *Symbolae Botanicae* 1984. (Genoptryk med oversættelse af Vahl's latinske forord, og forsynet med en introduktion »Martin Vahl and his *Symbolae Botanicae*« af Anne Fox Maule).

Annie Schondel & Kirsten Sølvsten Sørensen: De første 50 år (1885-1934) og lidt af de næste. (1. kapitel i bogen: I Nielsines fodspor. Kvindelige læger gennem 100 år. Red.: Kirstine Borum, Bente Danneskiold-Samsøe, Vibeke Jørgensen, Aggø Kjær, Susanne Kroon, Annie Schondel & Kirsten Sølvsten Sørensen. Munksgaard 1984. S. 13-53).

The James Joyce Society of Copenhagen. Arbejdsrapport nr. 2/IX, 1984. S. 133-91: Kommentar af Bent Wiberg til James Joyce: »Ulysses«. Dansk oversættelse. Martin 1970.

Kell Prehn

4: Folkeuniversitetet

Undervisningens omfang i 1983/84 var: 47 forelæsningsrækker og 29 orienteringskurser, i alt 796 timer med tilsammen 3.690 holddeltagere (mod 748 timer og 3.845 holddeltagere i 1982/83). 70 grundkurser, 133 emnekurser, 10 seminarer, 45 specialkurser og 7 fjernkurser, i alt 7.966 timer med tilsammen 5.789 holddeltagere (mod 7.450 timer og 5.508 hold-

deltagere i 1982/83). Den samlede aktivitetsstigning er dermed 564 timer til i alt 8.762 timer og 126 holddeltagere til i alt 9.479 holddeltagere.

De 24 linjestudier i forskellige videnskabelige fag og fagområder har fortsat stigende tilslutning. Studierne, der er opbygget i et frit system af enkeltkurser (orienteringskurser, grundkurser, emnekurser og seminarer), udgør nu 60 % af Folkeuniversitetets virksomhed målt i holddeltagere. Det vekslende tilbud af nye forelæsningsrækker og specialkurser med præsentation af aktuelle forskningsresultater og afrundede fremstillinger af videnskabelige emner har dog øget sin publikumstilslutning under linjestudiernes vækst, men med en nylig tendens til stagnation for forelæsningsrækkernes vedkommende.

Fjernstudierne, der er Folkeuniversitetets nyeste undervisningsform (se Årbog 1982), er endnu under opbygning og har et begrænset udbud af kurser. Erfaringerne fra de gennemførte fjernkurser er imidlertid gode, og der arbejdes på udvikling af flere nye kurser, samtidig med at de allerede udviklede kurser løbende tilbydes publikum på Sjælland, Møn, Falster og Lolland. Blandt de fjernkurser, som er under udarbejdelse, er et kursus om samfundstænkning gennem de sidste hundrede år; dette kursus udarbejdes i samarbejde med Danmarks Radios undervisningsafdeling; kurset skal forbindes med 9 radioudsendelser.

I beretningsåret oprettedes endnu et linjestudium, i Engelsk Kultur. Til leder heraf udpegedes cand. mag. Hanne Carlsen. Linjestudiet i Samfundsteori, der ledes af professor, dr.phil. Mogens Blegvad, om lagdes til et studium i Samfund og Politik.

Programrådet er undergået flere ændringer. Lektor, dr.phil. Klaus Bøhnen, professor, dr.phil. Frede Knudsen, professor, fil.dr. Gunnar Sjöblom og professor Hans Vejleskov er udrådte af rådet. Nye medlemmer er lektor, cand.mag. Karl-Henrik Bentzon, lektor, lic.phil. Sven Erik Nordenbo, professor, dr.med. John Philip, lektor, lic.scient. Bo Riemann og professor, dr.phil. Per Øhrgaard.

Med hensyn til planerne for et egentligt Åbent Universitet har Folkeuniversitetet været inddraget i utallige undersøgelser og forhandlinger. Mod slutningen af året skitseredes en plan for et forsøg med åbne grunduddannelser i dansk og fransk, til gennemførelse i et samarbejde mellem Folkeuniversitetet og det humanistiske hovedområde.

Bjørn Tell Persson